

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

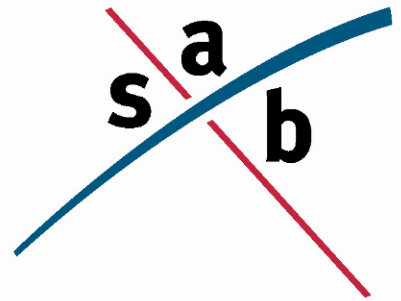
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Briefrapport

aan: Bogor Projectontwikkeling

van: SAB

ons kenmerk: ZON/GEST/140479

datum: 3 februari 2015

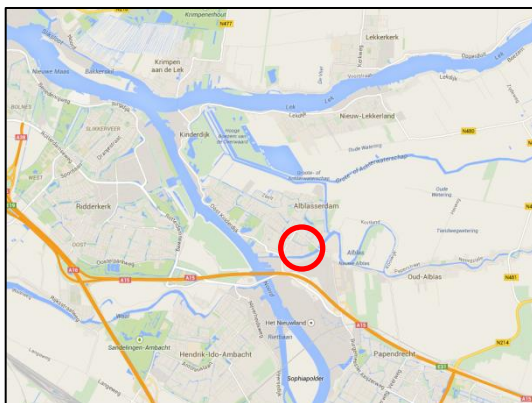
betreft: quick scan flora en fauna, realisatie supermarkt/appartementen, Plantageweg/Cornelis Smitstraat Alblasserdam

---

AANLEIDING EN METHODE

Op de kruising van de Plantageweg en Cornelis Smitstraat te Alblasserdam is men voornemens een nieuwe supermarkt en een aantal appartementen te realiseren. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 27 januari 2015. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsplan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links: topografische kaart met globale ligging van het plangebied rood omcirkeld. Rechts: luchtfoto met globale ligging van het plangebied (rood kader). Bron: Google Maps en Bing Maps, bewerking: SAB.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

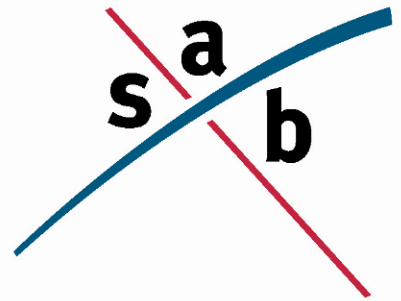
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt in de kern van Alblasserdam (gemeente Alblasserdam, provincie Zuid-Holland). De gemeente Alblasserdam grenst in het noorden en oosten aan de gemeente Molenwaard, in het zuiden aan de gemeente Papendrecht en in het westen aan de gemeentes Hendrik-Ido-Ambacht en Ridderkerk.

Alblasserdam dankt zijn naam aan het feit dat de Alblas van oost naar west door deze plaats stroomt. Naast deze rivier liggen ook andere rivieren in de buurt zoals de Nieuwe Maas, Lek, Noord en Beneden-Merwede. Verder naar het zuidoosten ligt natuurgebied de Biesbosch. Daarnaast bestaat de omgeving van het plangebied vooral uit agrarische gronden in het oosten en stedelijk gebied van steden als Dordrecht, Barendrecht en Rotterdam.

Het plangebied grenst in het noorden aan Cornelis Smitstraat, in het oosten aan kavels van de Van der Leestraat, in het zuiden aan kavels van de Kerkstraat en in het westen deels aan kavels van de Plantageweg en deels direct aan de plantageweg.

Het plangebied bestaat deels uit onverhard terrein, deels uit verhard terrein en deels uit bebouwing. In de noordwesthoek van het plangebied staan een aantal gebouwen (Plantageweg 35, Cornelis Smitstraat 23 en 25). Plantageweg 35 staat leeg. Cornelis Smitstraat 23 is in gebruik als snoep- en cadeauwinkel en als bovenwoning. In Cornelis Smitstraat 25 is tevens een cadeauwinkel en bovenwoning aanwezig. Het noordelijk deel van het plangebied, ter hoogte van de bovengenoemde bebouwing, is onverhard en afgegraven. Dit terrein staat enigszins onder water. Ten zuiden hiervan ligt een hoger gelegen onverhard terrein. Verder naar het zuiden is het terrein verhard met klinkers en zijn een aantal verouderde bedrijfsgebouwen aanwezig. In de zuidpunt van het plangebied is het gebied flink verruigd, met hoge braamstruiken en een grote boom. In dit deel is het terrein grotendeels verhard, maar overwoekerd door de begroeiing. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied.

In de nieuwe situatie zal een supermarkt met parkeergelegenheid aanwezig zijn. De supermarkt zal in het noordelijk deel van het plangebied gebouwd worden. De aanvoerwegen en parkeerplaatsen zullen aanwezig zijn in het midden en zuiden van het plangebied.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

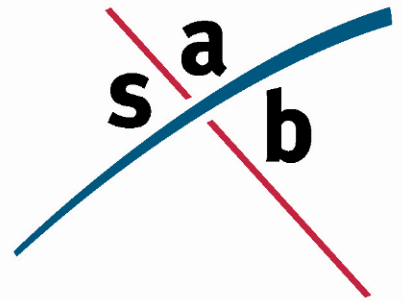
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

- 1) Plantageweg 35; gezien vanuit noordwesten plangebied richting noordwesten. 2) Cornelis Smitstraat 23 en 25; gezien vanuit noordwesten plangebied richting zuidwesten. 3) onverhard en afgegraven terrein; gezien vanuit noord-oosten plangebied richting noordwesten. 4) onverhard niet afgegraven terrein; gezien vanuit noordwesten plangebied richting westen. 5) verhard terrein en oude bedrijfsgebouwen; gezien vanuit zuidwesten plangebied richting zuidoosten. 6) verruigd terrein met braam; gezien vanuit zuiden plangebied richting westen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

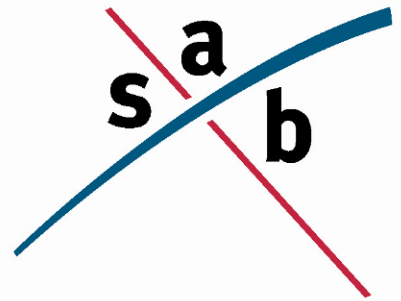
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar zijn opgenomen in de omgevingsverordening en -visie van de provincie.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Boezems Kinderdijk op een afstand van 1,1 kilometer. Gedurende de sloop, bouw en het gebruik van de nieuwe supermarkt en appartementen zal lichte verstoring plaatsvinden in de directe omgeving van het plangebied. Echter, deze verstoring zal het Natura 2000-gebied niet bereiken. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied is namelijk stedelijke bebouwing van de kern van Alblasterdam aanwezig. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk zullen met de beoogde plannen niet negatief worden beïnvloed.

Het plangebied ligt niet in de EHS en weidevogelgebied, maar er 900 meter vandaan. Gezien de afstand, de tussenliggende verstoring van de kern van Alblasterdam en de relatief kleine omvang van de ruimtelijke ingreep zijn geen negatieve effecten te verwachten op de EHS en weidevogelgebied.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstoring effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

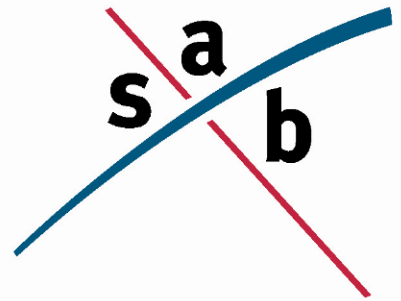
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied. Echter, nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen in de buurt van het plangebied meerdere strikt beschermde plantsoorten voor. Het betreft de soorten tongvaren, spindotterbloem en zomerklokje. De tongvaren groeit op zeer oude en verweerde muren of in vochtig, beschut bos. Dergelijke factoren zijn in het plangebied niet aanwezig. De spindotterbloem groeit in het zoetwatergetijdengebied in buitendijkse rietlanden. In het plangebied is wel een moerassig terrein aanwezig, maar van getijden is hier geen sprake. Ook kan worden vastgesteld dat vanwege aanwezigheid van pitrus de bodem te voedselarm en te zuur is voor de spindotterbloem. Derhalve zijn de tongvaren en spindotterbloem niet in het plangebied te verwachten.

Het zomerklokje eist een zonnige standplaats met een natte, matig voedselrijke tot voedselrijk bodem. Groeiplaatsen zijn rietlanden, oeverruigtes, wilgengrienden, maar ook moerassige weilanden. Het noordelijk deel van het plangebied is moerassig. Er groeien soorten als grote lisdodde en pitrus. Uit aanwezigheid van deze soorten is af te leiden dat de bodem matig voedselrijk tot voedselrijk en vochtig tot nat is. Derhalve vormt dit een geschikte bodem voor het zomerklokje. Echter, de soort vermeerderd zich vegetatief of zaden en zaaddozen die in het water drijven. Aangezien het plangebied niet in contact staat met ander open water, is aanwezigheid van deze strikt beschermde vaatplantsoort niet te verwachten in het plangebied.

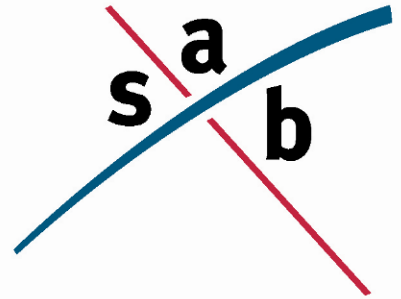
Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde bever voor. Deze soort leeft in uitgestrekt riviergebied met natuurlijke oevers. Een dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig. De bever is derhalve niet te verwachten in het plangebied.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen meerdere soorten vleermuizen in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Vleermuizen verblijven overdag over het algemeen in bomen (in holtes, hollen of achter loszittend schors)

of in gebouwen (in spouwmuur, onder dak, achter gevelbetimmering, etc.). Binnen het plangebied zijn zowel bomen als gebouwen aanwezig. Alle bomen in het plangebied zijn geïnspecteerd op geschikte hollen, holtes en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boom-bewonende vleermuissoorten is derhalve niet te verwachten.

De bebouwing bevat meerdere mogelijkheden voor vleermuizen om in weg te kruipen. Er zijn meerdere open stootvoegen en kieren tussen dakpannen en buitenmuur aanwezig. Via open stootvoegen kunnen kleinere vleermuissoorten de spouwmuur bereiken (zie foto's volgende pagina). Via kieren tussen overhangende dakpannen en de buitenmuur kunnen vleermuizen de ruimte tussen het dakbeschot en de dakpannen of de spouwmuur bereiken. Aangezien de betreffende bebouwing geheel geamoveerd zal worden, gaan hierdoor eventueel aanwezige verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten verloren. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Om met zekerheid vast te kunnen stellen dat in het plangebied verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten aanwezig zijn, wordt nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk geacht.

Links: de kieren tussen de dakpannen en de buitenmuur zijn op meerdere plaatsen ruim genoeg voor kleine vleermuissoorten om er doorheen te kruipen. Rechts: zowel de open stootvoegen als afdekplaat van het platte dak vormen geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuissoorten.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. Binnen het plangebied zijn meerdere bomen aanwezig, maar is geen sprake van een duidelijke doorlopende bomenrij. Aanwezigheid van een essentiële vliegroute is derhalve niet te verwachten.

Vleermuizen foerageren voornamelijk in en rond bomen, boven moerasgebied of open water en ook boven bloemrijk grasland en langs dijken. Derhalve zijn binnen het plangebied enkele mogelijkheden voor vleermuizen om te foerageren; rond de aanwezige bomen en boven het moerasgebied in het noorden van het plangebied. Vanwege de geringe omvang van het plangebied zullen echter maximaal enkele vleermuizen tegelijkertijd foerageren in het plangebied. Van een essentieel foerageergebied zal derhalve geen sprake zijn.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

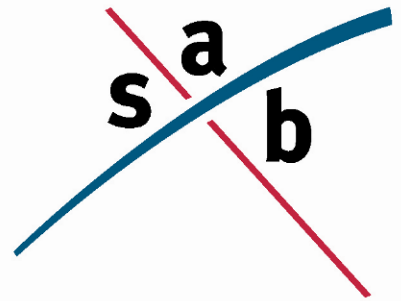
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Het plangebied bevindt zich in stedelijk gebied en bevat enkele bomen en struiken. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die in deze omgeving voor kunnen komen zijn de huismus en gierzwaluw. Voor de huismus vormt enkel het dak van Plantageweg 35 een geschikte broedlocatie, vanwege de ronde dakpannen. Het platte dak en de platte dakpannen van de gebouwen aan de Cornelis Smitstraat zijn niet geschikt voor de huismus. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen in het gehele plangebied waargenomen. Aangezien huismussen zeer honkvast zijn en altijd in de omgeving van hun nesten te vinden zijn, kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen nesten van de huismus te verwachten zijn. Geschikte kieren en holten in gebouwen voor de gierzwaluw zijn in het plangebied niet waargenomen. Aanwezigheid van nesten van de gierzwaluw zijn derhalve in het plangebied niet te verwachten.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten vogels aangetroffen als houtduif, pimpelmees, merel en kauw. Deze vogelsoorten kunnen broeden in of in de directe omgeving van het plangebied. Dergelijke soorten mogen niet verstoord worden tijdens het broeden. De geplande werkzaamheden dienen daarom buiten de broedperiode gestart te worden. Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is door de bouwwerkzaamheden, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Als binnen de broedperiode gestart dient te worden met de werkzaamheden, is dit enkel mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde soorten heikikker en rugstreeppad voor. Zoals zijn naam al doet vermoeden, komt de heikikker voornamelijk in heidegebieden, maar ook in hoog- en laagveengebieden voor. Van een dergelijk biotoop is in het plangebied geen sprake. Aanwezigheid van de heikikker in het plangebied is derhalve niet te verwachten. De rugstreeppad is een pioniersoort die dynamische gebieden koloniseert, waar open en gemakkelijk vergraafbaar zand aanwezig is. Op dit moment is daarvan in het plangebied geen sprake. Echter, zodra het plangebied bouwrijp wordt gemaakt, kan een geschikt leefgebied ontstaan met kaal zand en kleine ondiepe poeltjes. Derhalve wordt geadviseerd om gedurende de periode dat kaal zand in het plangebied aanwezig is, een amfibiescherm rond het gehele plangebied te plaatsen. Amfibieën maar ook reptielen kunnen dan het plangebied niet betreden.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vissoorten kleine modderkruiper en bittervoorn voor. In het noorden is het plangebied erg nat en drassig. Echter, in droge periodes is het mogelijk dat dit droog komt te staan. Aanwezigheid van vissen in het plangebied is derhalve uitgesloten.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

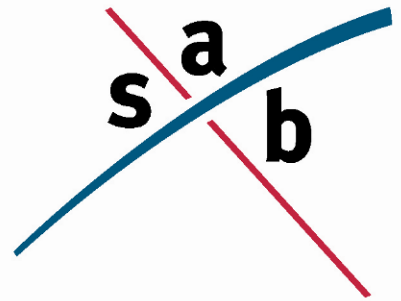
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Insecten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de strikt beschermde rivierrombout in de buurt van het plangebied voor. Het habitat van deze soort is rivieren en grote beken, voornamelijk waar slib wordt afgezet. Een dergelijk habitat is in het plangebied niet aanwezig. Aanwezigheid van deze soort in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

Reptielen en overige ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde reptielen en overige ongewervelden voor. Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld heide naar bos. Een dergelijke vegetatie is in het plangebied niet aanwezig. De ringslang komt soms in cultuurgebied voor, maar is sterk gebonden aan ruige en geleidelijk aflopende oevers van watergangen. Het drassig deel van het plangebied vormt matig geschikt leefgebied. Aangezien geen sterke verbinding met ander geschikt leefgebied in de buurt van het plangebied aanwezig is, is het voorkomen van de ringslang in het plangebied niet te verwachten.

Strikt beschermde overige ongewervelden eisen een zeer bijzonder leefgebied met zeer specifieke voorwaarden. Het plangebied voorziet hier niet in. Daarom is ook de aanwezigheid van strikt beschermde overige ongewervelden uitgesloten.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot Natura 2000-gebieden, EHS en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek voor wat betreft soortenbescherming is noodzakelijk voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. Dit dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, opgesteld in het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Dit protocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen. Door het uitvoeren van vier veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dient een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Het is waarschijnlijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in of direct rond het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden kunnen verstoringen werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten. Ook kan in de broedperiode gestart worden als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn.

Zodra het plangebied braak ligt, kan mogelijk de strikt beschermde rugstreeppad het plangebied kolonise-

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

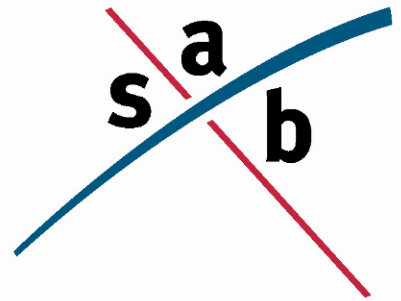
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

ren. Een vrijblijvende aanbeveling om dit te voorkomen is een amfibiescherm rond het gehele plangebied te plaatsen, zodat deze soort het plangebied niet kan betreden.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.zuid-holland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl